

نظرخواهی در مورد ماهنامه به مناسبت اولین سالگرد انتشار

سیدعلی اکبر موسوی

نماینده مردم تهران و نایب رییس کمیته
ارتباطات مجلس شورای اسلامی

● مطبوعات، ۲ وظیفه و کارکرد مهم را برعهده دارند، یکی از اطلاع رسانی و خبردهی، و دیگری فرهنگ سازی و کمک به تصمیم گیری و سیاستگذاری ها. این ۲ محور، نقش و اهمیت ویژه ای به مطبوعات می بخشد که در نتیجه، حوزه تأثیر آنها را افزایش می دهد. بدیهی است که نشریات تخصصی از این نظر، جایگاه خاصی دارند. اهمیت حوزه IT (کامپیوتر، مخابرات، اینترنت، اطلاع رسانی و...) و پیشرفت روزافزون آن و نیز گسترش سریع آن در جامعه، نقش مطبوعات فعال در این حوزه را مضاعف می کند. سنگین بودن این وظیفه و نیز مشکلات موجود، به همراه ضعف های این نشریات باعث شده که چندان موفق نباشند، برخی از دلایل این عدم موفقیت عبارتند از: عدم توجه به برنامه های کلان و سیاست های اصلی جاری در کشور و

گذشت یک سال از شروع انتشار یک نشریه، فرصت مناسبی است برای مرور گذشته، نگاهی به فراز و نشیب ها، و بررسی نقاط ضعف و قوت این مدت، تا بتوان در پرتو آن آینده ای روشن تر را رقم زد.

ماهنامه دنیای کامپیوتر و ارتباطات که همواره نگاه و نظر خوانندگان و مخاطبین را ارج می نهد، و به نقطه نظرات فرهیختگان و صاحب نظران توجه می کند، در اولین سالگرد انتشار، تعدادی از متخصصین، دست اندرکاران و همکاران را به یک نظرخواهی فراخوانده و آنان را با سؤالات زیر مواجه نموده است:

■ نظر تان در خصوص وضعیت کلی نشریات فعال در حوزه IT، و ضعف های احتمالی آنها، و نیز تأثیر آنها بر این حوزه چیست؟

■ نگاه فرهنگی-اجتماعی به دنیای IT را چگونه می بینید؟

■ نظر تان در خصوص ماهنامه دنیای کامپیوتر و ارتباطات در یک سال گذشته چیست؟ و چه رهنمودها و پیشنهادهایی برای بهبود آن دارید؟

با سپاس از عزیزی که دعوت ماهنامه را پذیرفتند، و نیز تشکر مضاعف از بزرگوارانی که پاسخ خود را در زمان مقرر به ماهنامه فرستادند، نظرات این دوستان را تقدیم می کنیم؛ ضمن تذکر این نکته که برخی از دوستان، به سؤالات مطروحه پرداخته، و تعدادی نیز دیدگاه های کلی خویش را بیان نموده اند.

عدم ارتباط با مراکز کارشناسی مؤثر مانند مجامع صنفی، شرکت‌ها و... به روز نبودن و ضعیف بودن این نشریات، عدم حمایت از این مطبوعات، دشواری کار مطبوعاتی و...

● پدیده‌های جدید تکنولوژیک، قطعاً تأثیرات فرهنگی و اجتماعی فراوانی بر جامعه می‌گذارند که گاه این تأثیرات، سنگین و قابل توجه می‌باشد. در حوزه IT، این تأثیر را به صورت بارز به ویژه بر نسل جوان می‌توان دید. نشریات تخصصی، می‌بایست به صورت کارشناسانه این تأثیرات را مورد بررسی قرار دهند که در این زمینه نیز فعالیت زیادی انجام نشده است.

● ماهنامه «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» با توجه به زمان نسبتاً کوتاهی که از عمر آن می‌گذرد، توانسته تا در این حوزه موفق باشد. نگاه جدی و برنامه‌ریزی شده به IT، و نیز نگاه اجتماعی- فرهنگی به این پدیده به همراه کیفیت و سطح تقریباً مطلوب، از عوامل این موفقیت بوده که باید جدی‌تر و دقیق‌تر ادامه یابد. همچنین استفاده از نیروهای جوان و تحصیلکرده، و مطالب و مقالات و گزارشات به روز و قابل استفاده و نیز ارتباط با دست‌اندرکاران از ویژگی‌های مثبت آن به شمار می‌رود.

از آنجا که حوزه ارتباطات و مخابرات کشور، نیاز به بررسی، کنکاش و نقد کارشناسانه دارد- که متأسفانه تاکنون کار چندانی در این باره انجام نگرفته است- ماهنامه «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» به عنوان تنها نشریه تخصصی بخش خصوصی در این حوزه، توانسته در این حیطة فعالیت نموده و در تحول آن تأثیرگذار باشد. این ماهنامه می‌تواند بارفع برخی مشکلات و ضعف‌ها و همچنین تلاش برای انتشار منظم، هرچه بیشتر موفق و مؤثر باشد.

حدود ۳۰ سال پیش اولین نشریه‌ای که در زمینه الکترونیک در ایران منتشر شد، «راديو و تلویزیون» نام داشت. اینجانب در زمان انتشار اولین شماره این مجله، خواننده آن بوده‌ام. این مجله بارها تغییر نام داد و فراز و نشیب زیادی را همچون تمام عرصه‌های جامعه ایران طی کرد و در حال حاضر با نام «علم الکترونیک و کامپیوتر» به حیات خود ادامه می‌دهد.

در سال‌های بعد از انقلاب، نشریات دیگری هم در زمینه الکترونیک، کامپیوتر، مخابرات و شبکه به دنیا آمدند و عرصه مطبوعات ما را پربارتر کردند. از همان ۳۰ سال پیش، گاهی نشریات خارجی هم بدست من می‌رسید و از تفاوت نشریه‌های داخلی و خارجی تعجب می‌کردم. تفاوت وحشتناک کیفیت این دو، چه از نظر ظاهری و کاغذ و چاپ، و چه از نظر کیفیت مطالب تامل برانگیز بود. در تمام این سال‌ها به خود نوید دادم که بالاخره فاصله ما کم خواهد شد. هنوز هم امید خود را از دست نداده‌ام، اما همچنان فاصله از زمین تا آسمان است. مجلات ما از نظر غلط‌های چاپی (یا تایپی)، از نظر جنس کاغذ و کیفیت چاپ هنوز با ۲۰ سال پیش فرق چندانی نکرده‌اند. هنوز ترجمه، مهم‌ترین و پرخواننده‌ترین قسمت نشریات است. هنوز بعد از ۳۰ سال شما نمی‌توانید زمان دقیق انتشار مجله را در ۶ ماه آینده بدانید. ماهنامه‌های ما بندرت سالی ۱۲ شماره

علی انتشاریون

مدیر عامل شرکت ارتباطات فراگستر

منتشر می کنند.

هنوز در مجلات کامپیوتری، چشممان به چیزی مانند LAB test جهت بررسی علمی محصولات نرم افزاری و سخت افزاری روشن نشده است. هنوز نشریات ما بخش «نامه خوانندگان» به صورت صحیح ندارند (شاید هم خوانندگان ما به غیر از نامه «فدایت شوم» چیزی نمی فرستند!) هنوز خبرنگاران حرفه ای مجله ها (اگر وجود داشته باشند) به سراغ دست اندرکاران جامعه انفورماتیک نمی روند و مصاحبه های جانانه (و نه ساختگی) با آنها نمی کنند. هنوز دستاوردهای علمی و تحقیقی چه در دانشگاه ها و چه در صنعت، به نحو صحیح در مجلات منعکس نمی شود. هنوز هیئت تحریریه مجلات، به سختی از تعداد انگشتان دست تجاوز می کند. هنوز مجلات ما با معرفی مثلاً محصولات سال یا شرکت های نمونه سال، سیاستی برای حمایت از محصولات و سازمان ها را ندارند. هنوز سیستم دخل و خرج مجلات (به مثابه یک بنگاه اقتصادی) پادر هواست و اگر یک ماه آگهی کم باشد یا مثلاً وزارت ارشاد کاغذ ندهد، انتشار مجله با مشکل مواجه می شود. هنوز مجلات ماروش داشتن متولی و حامی (Sponsor) را یاد نگرفته اند، یا به عنوان ارگان فلان شرکت یا سازمان منتشر می شوند، یا کاملاً مستقل. هنوز فرق اساسی بین مشترکین مجله و کسانی که آن را از دکه ها می خرند وجود ندارد. هنوز نشریات ما به غیر از چاپ نشریه، هیچ فعالیت دیگری ندارند. (البته به استثنای ناشر مجله علم الکترونیک و کامپیوتر) هنوز نشریات ما، نشر الکترونیک و انتشار در اینترنت و این که چگونه می توان از آن پول در آورد را یاد نگرفته اند. هنوز مجلات ما قادر نیستند ویژه نامه نمایشگاه را به موقع بدست خوانندگان بیاورند. هنوز...

البته هر کدام از هنوزهای فوق چراهایی هم دارد که پرداختن به آنها ممکن است برای سردبیر و صاحب امتیاز و نویسنده این مقاله تبعاتی در پی داشته باشد. پس به آن نمی پردازیم!

در میان نشریات دنیای انفورماتیک ایران، کودک یک ساله ای وجود دارد به نام «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» که اگر چه عنوان ماهنامه را یدک می کشد، ولی در سال اول، موفق به انتشار هفتمین شماره خود نیز نشده است! من سالگرد تولد این نشریه را به دست اندرکاران پر تلاش آن، به خصوص آقای اروج زاده تبریک می گویم. کاستی های این مجله را خرده نمی گیریم، چرا که جدا از کاستی های سایر نهادهای مدنی کشورمان نیست.

به اعتقاد بنده، کار سترگی وجود دارد که اگر این مجله بتواند بکند، به زودی به درختی تناور تبدیل خواهد شد که تمام شهروندان جامعه انفورماتیک ایران و بلکه منطقه خاور میانه از میوه های شیرین آن بخورند و در سایه اش بیاسایند و ببالند. آن کار سترگ، ایجاد یک سیستم اقتصادی است که بتواند در ساز و کار گردش مالی در جامعه انفورماتیک وارد شده و با ایفای نقش در افزایش درآمد شرکت های کامپیوتری، بخشی از آن درآمد را به چرخ و دنده نشریه تزریق کند. به دلیل مشکلات ساختاری در جامعه ما و کمبود قانونمندی ها و اهرم های پیشرفت اقتصادی در زمینه انفورماتیک (همچون فقدان قانون کپی رایت)، بی شک این کار به سادگی میسر نخواهد شد.

هرمز پوررستمی

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
ماهنامه شبکه

● پیش از هر چیز سالگرد انتشار ماهنامه «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» را به مسئولان و کارکنان این نشریه، خوانندگان آن و جامعه انفورماتیک کشور تبریک می گویم و خوشحالم از این که با وجود مشکلات گوناگون، «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» یک ساله شد. یک سالگی یک نشریه، برای من که سالیانی است در عرصه مطبوعات فعالیت می کنم و شخصاً در پایه گذاری چند نشریه سهیم بوده ام، مفهوم دوگانه ای دارد. اول آنکه نشریه، گرفتاری های نه چندان کوچک اولیه را پشت سر گذاشته، پا گرفته است و دیگر به هر بادی نخواهد لرزید. دیگر آنکه، بعد از یک سالگی، انتظار می رود نشریه، سمت و سوی خود را یافته، مخاطبان خود را شناخته

و راه خود را برگزیده باشد، از این رو یک سالگی در خود، هم احساس شادمانی دارد و هم احساس مسئولیتی سنگین تر. پاره ای لغزش ها، دگرگونی ها و جابه جا شدن ها، پیش از یک سالگی شاید طبیعی به نظر برسد، اما پس از آن، خوانندگان پیگیر و نکته سنج آنها را به پای چیز دیگری خواهند نوشت. با این مقدمه امیدوارم از سال دوم، ماهنامه «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» پربارتر و منظم تر منتشر شود.

در مورد وضعیت نشریاتی که در زمینه IT در ایران منتشر می شوند، فقط به دو نکته - یک نکته مثبت و یک نکته منفی - اشاره می کنم و امیدوارم در فرصتی مناسب تر هم این نکات و هم موضوعات مهم دیگری را پی بگیریم.

موضوع خوشحال کننده، تعداد نشریات منتشر شده در زمینه IT در سال های اخیر و نیز رویکرد نسبتاً تخصصی این نشریات است.

در سه چهار سال اخیر، بیش از ده نشریه در زمینه های مختلف IT در کنار نشریات پیشین شروع به انتشار نموده اند و نکته امیدوارکننده، جهت گیری های تخصصی این نشریات است، به طوری که بعضی از نشریات صرفاً در زمینه محدودی از دنیای وسیع IT فعالیت می کنند که این امر باعث می شود که به مرور در آن عرصه ورزیده تر شوند و بتوانند خلاء اطلاعاتی را با فعالیت تخصصی خود پر کنند. به نظر من دیگر زمان آن گذشته است که یک نشریه در تمام زمینه ها و عرصه های بسیار وسیع علوم مخابرات، الکترونیک، رایانه، شبکه و ... فعالیت کند. امیدوارم در سال های آینده نشریات باز هم تخصصی تر شوند. زمینه های زیادی وجود دارد که جامعه انفورماتیک و ارتباطات ما نیازمند نشریات تخصصی است. در نظر بگیرید در زمینه مخابرات داده ها چند نشریه تخصصی داریم؟ در زمینه الکترونیک چطور؟ در زمینه بازی های رایانه ای؟ در زمینه گرافیک و هنر؟ در زمینه برنامه نویسی، رباتیک و ... در مجموع من جای ۱۰ تا ۱۵ نشریه دیگر را در زمینه های مختلف IT خالی می بینم.

اتفاق جالب دیگر در سال های اخیر، روی آوردن روزنامه های پرتیراژ به این عرصه است. صفحات خاصی از روزنامه ها به این امر اختصاص یافته و ویژه نامه های منظمی در این زمینه منتشر می شود که می تواند به گسترش این عرصه در میان مردم یاری رساند. به طور قطع هیچ رشته دیگر علمی یا صنعتی رانمی توانید پیدا کنید که این چنین مورد توجه اهالی مطبوعات قرار گرفته باشد و این از طبیعت خود علوم مختلف رایانه و شبکه نشأت می گیرد که گسترش بسیار شگفت آور داشته است. اما نکته منفی در مورد مطبوعات تخصصی در این زمینه، به مانند بسیاری دیگر از عرصه ها، آن است که مطبوعات کمتر به کادر سازی علمی می پردازند.

یکی از کارکردهای اساسی یک نشریه، تربیت تیمی از افراد زبده اعم از نویسندگان، مترجم و گزارشگر است. در بین ۲۰ نشریه و چندین روزنامه که به مسائل مربوط به IT می پردازند، حقیقتاً چند نویسنده زبردست را می شناسید؟ چند خبرنگار که به ریشه یابی مسائل و مشکلات مربوطه در جامعه بپردازند؟ چند مدیر مسئول و سردبیر را می شناسید که در

نمایشگاه های مختلف شرکت کنند، با خوانندگانشان ارتباط مستقیم برقرار کنند و از نظرات آنها برای بهتر شدن مجله استفاده کنند؟ متأسفانه بسیاری از ما مجله را با کتاب تبلیغاتی نمایشگاه ها اشتباه می گیریم. هر وقت آگهی ها به حد نصاب برسد آن وقت به دنبال چند مقاله می گردیم که بتوانیم به بهانه آنها، تبلیغات را منتشر کنیم. البته من منکر نقش حیاتی تبلیغات در اقتصاد مجله نیستیم. با توجه به سطح پایین سرانه مطالعه در کشور، تبلیغات رکن اساسی درآمد مجله است.

● هر نشریه ای اساساً یک پدیده فرهنگی است، حتی اگر نشریه تخصصی باشد. وظیفه نشریات تخصصی، اطلاع رسانی صحیح در زمینه کاری خودشان است. آشنا کردن مخاطب با پیشرفت های علمی، بررسی مشکلات و معضلات و در صورت لزوم ارائه راهکارهایی برای مرتفع کردن آنها.

من این مطلب را بارها گفته ام که بشر امروز با پیشرفت های ارتباطی حیرت انگیز در آستانه یک جهش عظیم فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قرار گرفته است. انقلاب ارتباطات بدون شک ساختارهای اجتماعی و اقتصادی را متحول خواهد کرد. وظیفه اصلی مطبوعات تخصصی در این زمینه، آگاه کردن مردم و مسئولان جهت مواجهه با این انقلاب است. این موج عظیم هم می تواند ساختارهای فرهنگی و اجتماعی ما را با تهدید مواجه کند و هم اگر به درستی از ابزارهای نوین استفاده کنیم، می تواند به زمینه ای برای رشد و توسعه و بالندگی فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی تبدیل شود.

● ماهنامه «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» جزو موج جدید نشریاتی است که در زمینه IT منتشر می شوند. این موج جدید چند خصیصه دارد که اغلب آنها را می توان در دنیای کامپیوتر و ارتباطات هم دید. اول آن که ساختار منسجم و تعریف شده ای دارد. دوم این که سعی می کند که خلائی را تشخیص داده و پر کند که این مسأله در شماره های آخر مجله بیشتر نمود دارد، یعنی احساس می کنم که مجله پس از چند شماره، بیشتر به سمت مخابرات و ارتباطات گرایش پیدا کرده است که حقیقتاً هم در این زمینه خلاء وجود دارد. از دیگر خصیصه های این موج جدید نشریات و ماهنامه «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» مشخص بودن هویت پدیدآورندگان آثار است. بسیاری از دوستان جوان نویسنده و مترجم که از روز اول با ماهنامه همکاری می کردند، هنوز هم مشغول فعالیت هستند که این سرمایه بزرگی برای مجله است.

مجموعه خصوصیات که اشاره کردم، تصویر خوبی از ماهنامه «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» را در ذهن من می سازد. امیدوارم که در ذهن مخاطبان شما هم چنین تصویری شکل گرفته باشد. ارتباطاتی که من با خوانندگان دارم به من این موضوع را تفهیم کرده است که آنها بسیار باهوش تر و حساس تر از آن هستند که

بسیاری از ما فکر می‌کنیم.

اجازه بدهید خاطره‌ای را برای شما و خوانندگان مجله نقل کنم. چند روز پیش نامه‌ای داشتم از یکی از خوانندگان «شبکه» از اهواز که ضمن تبریک انتشار مجله به ما توصیه کرده بود که از چاپ مقالاتی که در مجلات دیگر چاپ شده پرهیزیم و اشاره‌ای هم به مصاحبه‌ای با تافلر کرده بود که من در شماره دوازدهم مجله ترجمه کرده بودم. البته من اطلاع نداشتم که این مصاحبه قبلاً در مجله‌ای چاپ شده است. پس از جست‌وجوی مردم که این مصاحبه قبلاً در مجله «وب» چاپ شده است. من هنوز آن شماره از «وب» را ندیده‌ام اما به شما اطمینان می‌دهم که سبک ترجمه من کاملاً متفاوت است. البته هر مجله‌ای خواننده‌های خودش را دارد و گاه لازم است علیرغم آگاهی نسبت به این که مطلب در جای دیگری چاپ شده، شما آن را برای خواننده‌هایتان چاپ کنید. باز هم اجازه بدهید مطلبی را در ارتباط با یک ترجمه تکراری برایتان نقل بکنم. البته اسم این کار را دیگر ترجمه تکراری نمی‌توان گذاشت. بگذارید خواننده‌هایتان خودشان اسمی برای این کار انتخاب بکنند. در شماره چهارم ماهنامه «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» مطلبی چاپ شده بود با عنوان «درمان به کمک اینترنت» که این مقاله با عنوان «معالجه بیماری‌ها به کمک اینترنت» در شماره سوم مجله «شبکه» چاپ شده بود. «مترجم» «محترم» این دو مطلب و نیز منبع آنها اتفاقاً یکی است، «مترجم» این مقاله، آن را در سال ۷۷ برای مجله «شبکه» فرستاد و ما پس از تشخیص هیئت تحریریه، آن را چاپ کردیم و مطابق اسناد موجود در مجله، دستمزد ترجمه آن را بلافاصله به حساب ایشان حواله کردیم. سه سال بعد در «چنین روزهایی» مترجم بانداک تغییراتی آن را برای مجله «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» می‌فرستد. طبیعتاً مسئول ماهنامه شما هم که نمی‌تواند تمامی هزاران نسخه مجله موجود در این زمینه را ورق بزند تا ببیند که این مطلب تکراری نباشد، بنابراین آن را چاپ می‌کند، البته حالا دیگر من شک دارم که این مطلب برای اولین بار در «شبکه» چاپ شده باشد. امیدوارم با کمک شما، دیگر همکاران و خوانندگان مجله شما، کشف کنیم که این مقاله اولین بار در چه تاریخی و در کجا چاپ شده است.

هدف از ذکر این خاطره، در واقع اشاره‌ای بود به اهمیت مطلبی که قبلاً ذکر کردم: یکی از کارکردهای اساسی مجلات، تربیت و گردآوری کادر علمی و تحقیقاتی قوی است. در پایان از طرف گردانندگان مجله «شبکه» و خوانندگان آن، به گردانندگان و خوانندگان ماهنامه «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» درود می‌فرستم. به شما خسته نباشید می‌گویم و امیدوارم در سایه همت بلندتان، شاهد انتشار منظم و به موقع مجله در هر ماه باشیم.

رسول جلیلی

مدیر گروه نرم‌افزار دانشکده مهندسی کامپیوتر
دانشگاه صنعتی شریف

- از نظر اطلاع‌رسانی به عموم مردم و به ویژه آشنایی کارشناسان دیگر رشته‌ها با مفاهیم و تکنولوژی روز کامپیوتر، مفید عمل کرده‌اند. ضعف موجود در این نشریات، ترجمه‌ای عمل کردن آنها و عدم رواج فرهنگ نوشتن در این عرصه علمی و فنی می‌باشد.
- IT تأثیرگذار در کلیه عرصه‌های فرهنگی اجتماعی مردم جهان می‌باشد؛ ما نیز از این قاعده مستثنی نیستیم و باید خود را با این پدیده مبنایی سازگار کنیم. IT فاصله‌ها را کم کرده است و لذا هم تعامل فرهنگی و هم تضاد فرهنگی رشد بیشتری یافته و تأثیرگذاری فرهنگ غالب صدچندان شده است. (در زمینه‌های اجتماعی هم می‌توان امید داشت که راه حل بسیاری از مسائل مانند آلودگی بتواند مبتنی بر IT باشد).
- در بین مجلاتی که می‌شناسم و گاهاً مطالب آنها را می‌خوانم، ماهنامه دنیای کامپیوتر و ارتباطات مجله خوبی است و فکر می‌کنم جای پای خود را باز کرده است. این نوع کارها در طولانی مدت قابل ارزیابی است و یک سال زمان کمی برای ارزیابی است، به ویژه که شما تنها ۵ نسخه چاپ کرده‌اید.

دنیای مطبوعات، دنیای کامپیوتر

دیدن تعداد قابل توجه از نشریات تخصصی در حوزه کامپیوتر در پیشخوان دهه های مطبوعاتی غرور انگیز است. حدود ۱۰ نشریه جدی با انتشار مرتب، بدون در نظر گرفتن نشریات سیاسی (عمدتاً روزنامه ها) و نشریات ورزشی حرف اول را در دهه ها می زنند و این نشان می دهد که همپای گسترش صنعت IT در ایران اسباب رسانه ای چاپی این صنعت نیز توسعه یافته و عمدتاً متکی به اقتصاد صنعت الکترونیک، نشریاتی چند منتشر می شود.

علیرغم این که دیگر رشته های صنعتی در ایران از قدمت و قدرت مالی - حداقل تاکنون - بیشتری برخوردارند، اما هیچ وقت حداکثر ۱ یا ۲ نشریه در آن حوزه های صنعتی نتوانسته جایگاه مستمری در دهه های مطبوعاتی به خود اختصاص دهد. این در حالی است که صنعت IT خود رسانه یار رسانه های به مراتب قوی تر از مطبوعات را همچون اینترنت در دل خود دارد و انواع امکانات آموزشی و اطلاع رسانی را به روش دیجیتالی در خود جای داده است و می تواند خود را بی نیاز از رسانه مکتوب بداند.

صنعت خودرو علی رغم قدمت چهل ساله در ایران هنوز دو، سه نشریه به عنوان ارگان شرکت های تولید کننده خودرو بیشتر به خود ندیده است. (ماهانامه عمومی ماشین راهم نادیده نگیریم) دیگر رشته های صنعتی نیز اغلب نشریه ای که جنبه بولتن داخلی و پرستیژی نداشته باشد به صورت مستمر به بازار نداده است، گرچه همه این رشته ها حتی دوره هایی به صورت مقطعی، نشریات مناسب و شیک عرضه کرده اند. صنایع سیمان، پلاستیک، نساجی، ریخته گری، سنگ، فرش، طلا، کفش، فولاد و برق هر کدام عرضه های حداقلی در حوزه مطبوعات داشته و دارند حال باید دید سر تعدد نشریات در صنعت الکترونیک، کامپیوتر و اینترنت چیست؟

دلایل را باید در موارد زیر جست و جو کرد:

۱- افزایش جمعیت جوان در ایران و همزمانی آن با ورود IT به

ایران

- ۲- جوان پسند بودن این صنعت به دلیل همراهی پدیده های مدرن با این صنعت
- ۳- عمومی بودن صنعت کامپیوتر و رشته های مختلف آن نسبت به دیگر صنایع سنتی در ایران.
- ۴- گسترده بودن بخش خدماتی این صنعت
- ۵- اشتغال زایی بالا و سرمایه بری کم
- ۶- تحرک و تغییر بالا در صنایع مربوط به کامپیوتر و همخوانی آن با روحیه جوان ها
- ۷- قدرت نفوذ و اثر گذاری صنعت الکترونیک و کامپیوتر در دیگر

صنایع

۸- نیاز بیشتر استفاده کنندگان و کاربران کامپیوتر به آموزش حال با فهم دقیق تر جایگاه این صنعت در جهان و ایران، تصمیم گیران و سیاست گذاران صنعتی می توانند از این طریق به مزیت های نسبی جامعه و نیروی کار ایران و به ضرورت توجه بیشتر و عمیق تر و سرمایه گذاری بیشتر در این حوزه پی ببرند، گرچه بخش های سنتی صنعت و تجارت در برابر آن مقاومت خواهند کرد. از دلایل مقاومت بخش های غیر صنعتی ولی سنتی ایران در برابر گسترش فناوری های اطلاعات نسبت به دیگر صنایع وارداتی، آن است که این صنعت بیش از صنعت نساجی و صنعت خودرو و دیگر صنایع، حامل فرهنگ کشورهای صنعتی است و این تفاوت عمده، این صنعت را با مشکلات حقوقی، اجتماعی و فرهنگی مواجه خواهد ساخت که بخشی از آن در سال های اخیر به چشم می خورد. بسترسازی لازم برای رشد فناوری اطلاعات، خود نیازمند اطلاع رسانی و رسانه های مربوط به آن است. بستر روبه گسترش صنعت الکترونیک و کامپیوتر همچنان نیازمند انتشار نشریات متعدد و تخصصی است نشریاتی که البته بتوانند تیراژ بگیرند. از طرف دیگر در حال حاضر نشریات با عنوان زیاد و تیراژ پایین باعث تکیه بیشتر این نشریات به درآمد آگهی و اتکای کمتر به فروش شده است و این، بیماری های داخلی حرفه مطبوعات در حوزه کامپیوتر را نشان می دهد. بی توجهی به فروش و خواننده امکان رشد کیفی این نشریات را سد خواهد کرد و بی توجهی ناشران و مدیران این نشریات به بازخورد مشتری و خواننده را در پی خواهد داشت، این همان چیزی است که مدیران نشریات کامپیوتری ناچار از توجه به آن هستند.

عیسی زندان

صاحب امتیاز و مدیر مسئول ماهنامه سیلیکات

ناصر خسروانی

مدیر انتشارات مجله علم الکترونیک و کامپیوتر

● به نظر می‌رسد که محتوای اطلاع‌رسانی همه نشریات در خصوص مبحث IT یکنواخت و عاری از تحقیقات باشد، زیرا منابع دستیابی به این گونه اطلاعات یکی است و هر نشریه‌ای با تغییرات انشایی نسبت به معرفی این حوزه می‌پردازد.

به هر حال چنانچه از سوی هر نشریه‌ای منابع جداگانه‌ای را برای تهیه مطالب انتخاب نمایند تأثیرات شناخت این تکنولوژی با تفکرات گوناگون همراه خواهد بود.

● بدیهی است که در دنیای امروز و در آستانه قرن ۲۰۰۱ مبنای هر گونه تحولی در تکنولوژی، شناخت و توسعه IT خواهد بود و این امر بدون توسعه این فرهنگ میسر نخواهد شد. تأثیرات مثبت این فرهنگ در مباحث فرهنگی و اجتماعی مشهود می‌باشد و تأثیرات آن دور از انتظار نیست.

● تا آنجا که وقت اجازه داده و نگاهی به محتوای این نشریه داشته‌ام می‌تواند پر بارتر از نشریاتی باشد که در این زمینه به فعالیت مشغولند و این امر میسر نیست مگر با تلاش و تحقیق دست‌اندرکاران تولید این نشریه که به هر حال آرزو مند گسترش و توسعه آن می‌باشم.

به طور کلی هر سیستمی بدون نظارت و کنترل از اهداف اصلی خود دور می‌شود. یک سیستم (الکترونیکی و غیر آن) معمولاً طوری طراحی می‌شود که همواره یکی از مؤلفه‌های ورودی‌اش حاصل مقایسه خروجی با یک معیار و استاندارد معین به عنوان یک فیدبک یا بازخورد جهت کنترل می‌باشد و با بهره‌گیری از این «داده» از میزان انحراف خود از هدف آگاه شده و مسیر دستیابی به هدف را در جهت صحیح اصلاح می‌نماید. سیستم‌های اقتصادی- اجتماعی نیز از این قاعده مستثنی نیستند و همواره

مهشید علوی طوسی

معاون اقتصادی دقت‌آمورپیست و مقابرات
سازمان مدیریت و برنامه ریزی

حسن عبقری

مدیرعامل شرکت صنایع الکترونیک زعیم

نیاز به بازخورد دارند. به نظر می‌رسد در این گونه سیستم‌ها مؤثرترین بازخورد (معیار مقایسه با خروجی) نقطه نظر، خواسته و نیاز مردم می‌باشد. آنچه باعث موفقیت بخش خصوصی به ویژه در بخش خدمات در مقایسه با شرکت‌های دولتی می‌شود، توجه به خواسته‌های مردم و یا به عبارت بهتر مشتریان می‌باشد. برای بخش خصوصی، توجه به خواسته مشتریان یک مسأله صوری و لوکس نیست و بقای مؤسسه به آن بستگی دارد؛ لذا چنانچه بقای مؤسسه‌ای (به ویژه خدماتی) مستقل از رضایت مردم باشد، تبعاً از هدف امری عادی و اجتناب‌ناپذیر است. تجربه نشان داده است که بازخورد می‌بایست از خارج سیستم باشد و مؤسسات دولتی که نقش نظارتی و کنترلی را برای دسته‌های اجرایی به عهده دارند در هدایت و اصلاح مسیر توفیق چندانی نداشته‌اند. لذا به نظر می‌رسد که مطبوعات سالم و قانونمند به عنوان یک نهاد مردمی، می‌توانند نقش نظارتی مؤثری را بر عملکرد دستگاه‌ها بر عهده گرفته و بازخورد مورد نیاز سیستم را در جهت اصلاح مسیر مهیا نمایند.

در بخش مخابرات، اگرچه نشریات تخصصی گوناگونی وجود دارند، لکن محتوای آنها مقالات فنی و علمی و یا شرح وقایع و اخبار روز می‌باشد، و مجله «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» از این نظر که به مسائل بنیادی و ریشه‌ای و مشکلات ساختاری بخش می‌پردازد، دارای ویژگی خاصی است. از آنجا که متولی اصلی «مخابرات» در کشور، بخش دولتی است (بر طبق اصل ۴۴ قانون اساسی) نارسایی‌های این بخش، پیشرفت بخش خصوصی و تعاونی‌رانی نیز کند خواهد کرد و باز از آنجا که «ارتباطات» زیربنای توسعه است، فقدان یک شبکه ارتباطی گسترده، سریع و کارآمد، مانع جدی بر سر راه توسعه کشور می‌باشد.

در پایان ضمن آرزوی توفیق برای مجله «دنیای کامپیوتر و ارتباطات» توصیه می‌شود همانند گذشته، کدو کاو در ریشه‌های مشکلات و موانع اصلی پیشرفت بخش، سرلوحه امور قرار گیرد و کاستی‌ها و نارسایی‌های ساختاری و بنیادی ارتباطات کشور، توسط این مجله در معرض قضاوت صاحب‌نظران قرار گرفته و توجه مسئولان را به برداشتن گام‌های مؤثر در جهت رفع مشکلات و اصلاح امور جلب نماید.

● بنده اطلاع زیادی از نشریات فعال در حوزه IT (ایرانی) ندارم. اما مسلماً تأثیر این نشریات در جامعه خصوصاً دانشجویان و دانش‌آموزان بسیار زیاد است قشر جوان تقریباً از این طریق تغذیه اطلاعاتی می‌گردد. مهندسین و مدیران، راه‌های دیگری چون مسافرت به نمایشگاه‌های بین‌المللی و بازدید دارند، اما محصلین، تنها امیدشان به نشریات است.

● اگر منظور شما نگاه فرهنگی-اجتماعی جامعه ما باشد، باید گفت علیرغم محدودیت‌های زیاد نظیر ضریب دسترسی و عدم استفاده از نرم‌افزارهای کارآمد در جامعه ایران IT جای خود را در حال بازیابی است. البته با استانداردهای جهانی فاصله بسیار زیادی داریم، ولی روزه‌های امید وجود دارد. متأسفانه صنعت IT در صنایع ما و همچنین مراکز اداری (Government) فقیر است که می‌تواند با تلاش، این فقر جبران گردد.

● بنده آخرین شماره (۵) را مطالعه کردم. کاملاً نشریه خوبی است. از نظر ترجمه مقالات علمی غنی است. ولی به نظر من از لحاظ خبری ضعیف است-خاصه اخبار داخلی- باید سعی گردد حجم نشریه هم بهتر و بیشتر شود. به نظر می‌رسد بیش از این اخبار، ما می‌توانیم خبرهایی را جمع به صنعت IT در کشور داشته باشیم.

در ارائه مقالات و ترجمه مطالب نیز علاوه بر ترجمه اخبار و مقالات علمی سعی شود آشنایی با محصولات IT (نظیر پروتکل‌ها- روترها و ...) در نظر گرفته شود. باید به حجم تبلیغات نیز افزوده شود.

در هر حال بنده خود به مشکلات ارائه یک نشریه، خاصه نشریه تخصصی واقفم و با در نظر گرفتن این مشکلات، تیم مدیریت این نشریه تیم موفق بوده است.

سعید منجری

مدیر کل فنی سیمای جمهوری اسلامی

● با توجه به اهمیت تکنولوژی ارتباطات در دنیای امروز، و ضرورت همگامی با پیشرفت‌های به دست آمده در سایر کشورهای صاحب فن در این حوزه، به نظر می‌رسد در ایران توجه کافی به نشر و بسط فرهنگ استفاده از این فن به عمل نیامده است؛ بخش نشریات نیز از این قاعده مستثنی نبوده و دچار ضعف است. این ضعف هم از نظر تعداد نشریات و هم از نظر محتوا مشهود است و نیازمند بسیج همگانی است.

● از میزان سرمایه‌گذاری کشورهای غربی در این زمینه می‌توان به جهت‌گیری جهانی پی برد؛ حتی کشورهای جهان سوم نظیر هند نیز توجه کافی به این موضوع دارند. نفوذ تکنولوژی‌های مرتبط با حوزه در تمام شئون زندگی، اجتناب‌ناپذیر است و چنانچه آگاهانه در انتقال آن پیشگام نباشیم، به طور قطع از جهات فرهنگی و اجتماعی متضرر خواهیم شد و خطر تحمیل فرهنگ غربی از این طریق بسیار جدی است؛ در حالی که با پیشگامی و مشارکت در توسعه ساختار جهانی تکنولوژی ارتباطات می‌توانیم در بسط فرهنگ اسلامی و ایرانی از قابلیت‌های آن منتفع شویم. گذشته از تأثیرات فرهنگی و اجتماعی، با توجه به این که این فناوری، سنگ‌زیر بنای دهکده جهانی است، این نگرانی وجود دارد که بعضی کشورها به صورت شهرهای بزرگی در حاشیه این دهکده جهانی منزوی شوند، که از لحاظ سیاسی یک خطر جدی است. به نظر می‌رسد نهادهای دولتی باید سرمایه‌گذاری کافی در این زمینه به عمل آورند و سوسیدهایی که در سایر زمینه‌ها پرداخت می‌شود به این سو هدایت شود؛ این امر علاوه بر اثرات مثبت فرهنگی، اجتماعی و سیاسی از بازده اقتصادی بسیار مناسبی برخوردار است.

● ماهنامه، به عنوان پیشگام در این زمینه و با توجه به نبود تجربه نشریاتی که در این حوزه کار کنند و شما ناچار بوده‌اید همه چیز را خود تجربه کنید - موفق بوده‌است. ولی به عنوان کسی که بیشتر در حوزه رادیو و تلویزیون کار کرده‌ام، به نظر می‌رسد در مطالب نشریه، توجه کافی به این موضوع، هم از این نظر که رادیو و تلویزیون جایی برای تولید اطلاعات است و هم دستی در ارتباطات دارد نشده است. نکته دیگر این که توجه به قشر نوجوان که در ابتدای راه هستند ضروری است و باید بخش ویژه‌ای در نشریه برای آنان اختصاص یابد، یا نشریه جداگانه‌ای برای آنان تهیه شود.

احمد رضا یوسفی

معاون فنی فبک‌گزاری دانشجویان ایران (ایسنا)

پرویز ناصری مدیر عامل شرکت ثناری

- نشریات رایانه‌ای با گذشت زمان، از لحاظ کمی و کیفی به طور چشمگیری بهبود یافته‌اند. هم‌اکنون هم نشریات تخصصی و هم عمومی در زمینه رایانه در ایران یافت می‌شوند. این نشریات از لحاظ توسعه بازار و اطلاع‌رسانی به خریداران منابع خوبی هستند. به طور کلی کمبودهای زیر در نشریات دیده می‌شود:
  - الف: این نشریات در اطلاع‌رسانی فرامرزی به خارجیان در مورد ایران و بازار آن کار مهمی انجام نداده‌اند.
  - ب: صفحات غیر تبلیغاتی نشریات از کیفیت (کاغذ، چاپ و...) بسیار پائینی برخوردارند.
  - پ: اطلاع‌رسانی در مورد بازار داخل جای کار بسیار بیشتری دارد.
  - ت: نشریات منعکس‌کننده مسائل روز بازار ایران نیستند.
- نشریات تأثیرات اساسی فرهنگی و اجتماعی می‌توانند برجای بگذارند. نشریات رایانه‌ای ایرانی از این لحاظ ضعیف عمل نموده و تنها جنبه‌های فنی و تجاری را مدنظر قرار داده‌اند. شاید اساساً نشریات جدیدی برای این منظور باید به وجود آیند.
- ماهنامه دنیای کامپیوتر و ارتباطات ماهنامه خوبی است. این ماهنامه هنوز جوان است و از روی چند شماره در مورد آن خیلی نمی‌توان قضاوت نمود. با توجه به تیر ماهنامه، به نظر می‌رسد به صورت عمومی عمل کرده و همه جانبه‌های ICT را می‌خواهد پوشش دهد. بدیهی است که در این صورت درک اهداف منتشرکنندگان نشریه برای خوانندگان دشوار بوده و از همین رو قضاوت نیز سخت خواهد بود.

● وضعیت کلی نشریات کامپیوتری و به خصوص نشریات فعال در حوزه IT با رشد این فناوری و تکنولوژی در شرایط فعلی سازگاری ندارد، اما حضور چنین نشریاتی در جامعه پویا و فعال کنونی ما به شدت مورد نیاز بوده، و در صورت به روز بودن مطالب مندرج این نشریات، حتی می‌تواند تاثیر بسزایی بر نهادها و مراجع تاثیرگذار و تصمیم‌گیرنده کشور داشته باشند.

وجود ضعف‌هایی همچون عدم انتشار پی‌درپی نشریات (به صورت ماهیانه، هفتگی و یا روزانه)، تبدیل شدن سطح بالایی از مطالب برخی از این نشریات به رپرتاژ آگهی، عدم اطلاع‌رسانی به موقع در خصوص بسیاری از مسائل در حوزه IT، ترجمه‌های نامانوس در برخی از آنها و نیز وجود مطالب سطحی و کم عمق در برخی از این نشریات تخصصی، از جمله عمده‌ترین ایرادهای آنها هستند.

● IT خود یک فرهنگ جهانی و یک دستاورد اجتماعی قرن اخیر است، امروزه IT یکی از مسائل مهم جوامع بشری می‌باشد و نگاه به آن از منظر مثبت و رو به رشد یکی از نکات بسیار مهم جوامع توسعه یافته به حساب می‌آید، اما متأسفانه نگاه کلان کشور به این مقوله بسیار ضعیف بوده و حتی بارشد جهانی آن هیچ‌گونه تناسبی ندارد. وجود سیستم مدیریتی مبتنی بر نظام‌های سنتی و عدم رشد به هنگام با این فناوری از جمله معضلات و مشکلات سیستم مدیریتی کلان کشور می‌باشد که از عدم توجه کافی و نگاه مثبت به این پدیده از سوی برخی از مسئولان نشأت گرفته است.

به هر ترتیب، با گشودن دریچه‌ای جدید و نگاهی تازه به IT از سوی نشریات تخصصی برای جامعه و مسئولان می‌توان زمینه‌های تحولی عظیم در ساختار مدیریتی کشور ایجاد کرد.

● عملکرد و نگاه فرهنگی-اجتماعی ماهنامه دنیای کامپیوتر و ارتباطات به حوزه IT به عنوان یکی از نشریات تخصصی این حوزه در مدت یک سال گذشته خوب و قابل تقدیر بوده است، قطعاً نمی‌توان از یک نشریه کامپیوتری، آن هم با طول عمر حدود یک سال انتظار تحول در حوزه IT کشور را داشت، اما می‌توان این انتظار را از کلیه نشریات تخصصی در این حوزه داشت که با همکاری بیشتر و حتی ایجاد یک انجمن صنفی و یا یک تشکل ملی شرایط را برای ایجاد تحولات بیشتر در این زمینه فراهم کنند.

پیشنهاد بنده به این نشریه نوپا و رو به رشد، ادامه راه فعلی آن است، و نیز فائق آمدن بر مشکلات صنفی که اکنون تمامی نشریات این حوزه با آن دست به گریبان هستند؛ و امیدوارم که کلیه نشریات تخصصی این حوزه راه موفقیت و ایجاد تحول در این زمینه را هر چه سریع‌تر طی نموده و شرایط را برای تربیت متخصصین زبده در این حوزه فراهم نمایند.